

itól, hogy tartóztassák fel őket, és ne engedjék, hogy belépjenek az országba, így nehéz perceket kellett átélniük, míg valahogy átjutottak a határon.⁶⁸ Többnyire a fiatal, életerős fiataloknak sikerült Szlovákia felől Magyarországra kerülni, olyanoknak, akik már nem túrték el azokat a drákói intézkedéseket, amelyeket a németek által Lengyelországban felállított gettókbán alkalmaztak.

A hivatalos zsidó vezetők vegyes érzelmekkel viseltettek irántuk. Hatással volt rájuk az antiszemita sajtó, amely szüntelenül azzal riogatta az embereket, hogy a galíciai zsidók beszivárgása, úgymond, milyen veszélyekkel terhes. Folyvást úgy érezték, hogy meg kell védeni a magyarországi zsidó közösséget az olyasféle vádaskodásokkal szemben, mintha nem lenne abszolút lojális, és mintha rokonszenvvel viseltetne a „keleti” zsidók bevándorlása iránt. Újból és újból kijelentették a nagy nyilvánosság előtt, hogy az illegális bevándorlásról nekik nincs tudomásuk, és azt a legkevésbé sem támogatják. Nézetük szerint az egész menekültkérdés kizárólag rendőri ügy, amely a hatóságokra tartozik: „A magyarországi zsidóság sose tartotta kívánatosnak ezt a fajta bevándorlást, és még kevésbé segítette.”⁶⁹

1941 júniusában, amikor megkezdődött a háború a Szovjetunióval, a probléma egyszerűen akuttá vált. Hónapról hónapra emelkedett a menekültek száma, és sürgetővé vált, hogy az addigiaknál határozottabb intézkedésekkel legyenek úrrá a helyzeten. A kezdeményezés a cionista vezetőktől indult ki, elsősorban az erdélyiektől. Kasztner Rezsőt (Rudolfot) említhetjük mindenekelőtt, akire a sors oly végzetes szerepet osztott a német megszállás után (lásd a 29. fejezetet). A magyarországi zsidóság legbefolyásosabb személyiségei közül néhányan, köztük a magyar és a román parlament korábbi és akkori tagjai, 1941 decemberében tanácskozársra ültek össze. Az összejövetelen részt vett Láng Lajos és Vida Jenő, a magyar felsőház két tagja, Büchler József, Kertész Miklós, Györki Imre és Fábíán Béla képviselők, Fischer József és Marton Ernő, a román képviselőház volt tagjai. Az első megbeszélésen Kasztner vázolta, hogy ismeretei szerint meddig mentek el a náci elvakult zsidóellenességükben. Beszámolt az ukrainai, a balti államokbeli, a besszarábiai és a bukovinai tömegvérengzésekről, beszélt arról, hogy teherautókba zsúfolt embereket kipufogó gázzal öltek meg, és hírt adott arról is, hogy a lengyelországi Kamenyec-Podolszkijban kb. 18 000, Magyarországról deportált „idegen” zsidót gyilkoltak meg.⁷⁰ A jelenlévők kétkedéssel fogadták a hallottakat, és nem mutattak túl nagy hajlandóságot arra, hogy valamit is csináljanak. Láng és Vida, az ipar- és a bankélet „nagymoguljai”, valamint Fábíán készen mutatkozott, hogy a Vöröskereszt útján próbáljon segíteni a Lengyelországra deportált magyar zsidókon.